

Projekt

z dnia 8 kwietnia 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ SKOCZOWA**

z dnia 2021 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Skoczów na lata 2021-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.), w zw. z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.)

***Rada Miejska Skoczowa
uchwała:***

- § 1. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Skoczów na lata 2021-2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Skoczowa.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

16.4.2022
RADCA PRAWNY
Krzysztof Górný
KT 3483

UZASADNIENIE

Do zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy ofiarom należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocy w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Przedstawiamy w załączniku do uchwały Program prezentuje założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Skoczów na lata 2021-2027 oraz mechanizmy i formy wsparcia dla osób będących zarówno ofiarami przemocy w rodzinie jak i jej sprawcami.

Z up. BURMISTRZA

Andrzej Bubnicki
Z-ca Burmistrza

DYREKTOR
Ośrodka Pomocy Społecznej
Wioletta Godziek
Wioletta Godziek

Załącznik nr 1 do Uchwały Rady Miejskiej Skoczowa nr..... z dnia.....

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE SKOCZÓW
NA LATA 2021 – 2027**

**OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W SKOCZOWIE**

Kwiecień 2021

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Charakterystyka przemocy w rodzinie.....	4
3. Podstawy prawne	7
4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Skoczów	8
4.1. Charakterystyka miasta Skoczów.....	8
4.2. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Skoczów na przestrzeni lat 2017-2020	8
4.3. Analiza badań własnych	10
5. Analiza SWOT	11
6. Cele, działania, sposoby, termin i wskaźniki realizacji.....	12
7. Realizacja programu	18
8. Podsumowanie	19

1. Wprowadzenie

Rodzina jest dla człowieka środowiskiem, w którym się rozwija, uczy się jak żyć i funkcjonować w społeczeństwie. W rodzinie mają miejsce otwarte, intensywne, emocjonalne kontakty kształtujące predyspozycje jej członków, ich poglądy, reakcje jak i postawy życiowe, w związku z czym rodzina stanowi grupę podstawową dla człowieka. Powszechna Deklaracja Praw Dziecka ONZ opisuje rodzinę jako „naturalną i fundamentalną jednostkę społeczeństwa, podlegającą ochronie ze strony społeczeństwa i jak państwa”. Rodzina postrzegana jest również jako środowisko kulturowe, bowiem rodzice i inni członkowie rodziny wpływają na dziecko poprzez przekazywanie dobra i wartości zarówno materialnych jak i niematerialnych. Dziecko wkracza w świat wartości, norm moralnych, za pomocą doświadczanych w rodzinie zwyczajów, tradycji.

Coraz częściej jednak rodziny nie wywiązują się ze swoich zadań, poczucie bezpieczeństwa zastępuje strach i niepewność, w miejsce miłości wkrada się ból i cierpienie, a zamiast szacunku i uznania doświadczają się ośmieszania i upokarzania. Fundament jakim jest rodzina, która winna być ostoją dla człowieka staje się źródłem zła, traum i trudnych przeżyć, spowodowanych przemocą.

W naszym społeczeństwie przemoc to powszechnie występujące zjawisko, może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Nie dotyczy jednak ona tylko tzw. „marginesu społecznego”, dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym. Sprawcami przemocy nie są tylko alkoholicy jak utarło się w powszechnej opinii, coraz częściej osoby wykształcone, zamożne, piastujące prestiżowe stanowiska, cieszące się szacunkiem i uznaniem otoczenia zadają ból i cierpienie najbliższym.

Jako, że rodzina podlega ochronie ze strony społeczeństwa i państwa to przeciwdziałanie przemocy jest jednym z zadań polityki społecznej, które realizuje się na różnych szczeblach życia publicznego w Polsce. Zadania do realizacji dla jednostek samorządu terytorialnego oraz organów administracji rządowej wskazuje Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz.U. 2020, poz.218 ze zm.). Zgodnie z powyższą ustawą zadaniem gminy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach którego funkcjonuje zespół interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który to integruje i koordynuje działalność na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W Gminie Skoczów Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany na mocy Uchwały nr XLVII/584/2010 Rady Miejskiej Skoczowa z dnia 26 sierpnia 2010 r. Ponieważ poprzednio realizowany gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie zakończył się wraz z końcem 2020 roku, koniecznym stało się opracowanie nowego. Zadanie to powierzono Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Skoczowie, w strukturach, którego działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Niniejszy program wpisuje się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027.

2. Charakterystyka przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą” - zgodnie z Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- x jest intencjonalna – działania osoby stosującej przemoc są zamierzone i celowe, ukierunkowane na kontrolowanie i zmierzające do podporządkowania sobie ofiary;
- x występuje dysproporcja sił – w relacji sprawca ma przewagę (fizyczną, emocjonalną, intelektualną, ekonomiczną bądź społeczną) nad ofiarą;
- x narusza dobra i prawa osobiste – sprawca wykorzystując przewagę sił narusza podstawowe prawa ofiary (np. godność, prawo do nietykalności cielesnej);
- x powoduje cierpienia i szkody – ofiary doznają bolesnych szkód fizycznych, psychicznych bądź materialnych.

Osobą doznającą przemocy w rodzinie może być każdy, szczególnie:

- ✓ współmałżonkowie/partnerzy (częściej kobiety niż mężczyźni),
- ✓ dzieci,
- ✓ osoby starsze,
- ✓ osoby chore czy niepełnosprawne.

Przemoc w rodzinie może przyjmować różne formy, które przedstawiono w poniższej tabelce wraz z katalogiem potencjalnych zachowań:

RODZAJE PRZEMOCY	KATALOG POTENCJALNYCH ZACHOWAŃ
PRZEMOC FIZYCZNA	- naruszenie nietykalności fizycznej, zachowania, które powodują uszkodzenia ciała bądź niosą takie ryzyko, np. popychanie, szarpanie, bicie, duszenie, kopanie, policzkowanie, wykręcanie rąk
PRZEMOC PSYCHICZNA/EMOCJONALNA	- naruszenie godności osobistej, zawiera przymus i groźby np. lekceważenie, poniżanie, ośmieszanie, wzbudzanie lęku, izolowanie, kontrolowanie, okazywanie braku szacunku, obrażanie, poddawanie stałej krytyce
PRZEMOC SEKSUALNA	- naruszenie intymności, zmuszanie do aktywności seksualnej wbrew woli drugiej osoby, bądź gdy osoba ta nie jest w pełni świadoma, przedmiotowe traktowanie, wykorzystanie drugiej osoby w celu uzyskania zaspokojenia seksualnego np. obmacywanie, gwałt, wymuszenie pożycia seksualnego
PRZEMOC EKONOMICZNA	- odbieranie lub ograniczanie dostępu do środków finansowych bądź dóbr materialnych np. uniemożliwianie podjęcia pracy, niszczenie mienia, kradzieże, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do przepisania majątku czy spłacania długów
ZANIEDBYWANIE	- niezaspokajanie potrzeb fizjologicznych i emocjonalnych dziecka bądź osoby zależnej od drugiego człowieka (osoby niepełnosprawne, starsze)

Nieczęsto przemoc w rodzinie jest jednorazowym incydem, zazwyczaj ma charakter długotrwały, stąd wyróżnić można cykle przemocy na które składają się poszczególne fazy:

- Faza narastającego napięcia – pierwsza faza charakteryzuje się wzrostem sytuacji konfliktowych, wyczuwalny jest wzrost napięcia w związku, osoba stosująca przemoc jest stale spięta i poirytowana, zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą, za wszelką cenę stara się uniknąć awantury, nierzadko ofiara szuka też usprawiedliwienia postępowania sprawcy. U ofiary ten etap może powodować dolegliwości psychosomatyczne takie jak np.: bóle głowy, brzucha, bezsenność.
- Faza ostrej przemocy – w drugiej fazie dochodzi do eskalacji przemocy, napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji, zachowanie sprawcy staje się coraz bardziej nieprzewidywalne, gwałtowne, często wpada w szał. Ofiara może doznawać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu.
- Faza miodowego miesiąca – w ostatniej fazie cyklu osoba stosująca przemoc przeprosza ofiarę, wyraża skruchę, obiecuje poprawę, snuje plany na przyszłość. Sprawca w tym okresie bywa czuły, troskliwy, często kupuje kwiaty, prezenty, zapewnia o swojej miłości. Ofiara zaczyna wierzyć w przemianę sprawcy. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo, po czasie napięcie znów narasta i cały cykl przemocy się powtarza.

Doświadczana przemoc dla człowieka jest zjawiskiem wysoce szkodliwym. Skutki przemocy w rodzinie to nie tylko szkody fizyczne w postaci obrażeń ciała występujących bezpośrednio po akcie przemocy fizycznej, ale również trwałe następstwa w psychice, które pojawiają się z czasem i wymagają długotrwałego i profesjonalnego leczenia. Możemy zaliczyć do nich:

- PTSD czyli zespół stresu pourazowego, który objawia się ponownym doświadczaniem traumatycznego przeżycia przez wspomnienia czy powracające koszmary senne, występują również trudności z koncentracją, zapamiętywaniem, problemy ze snem, nadpobudliwość, drażliwość, złość, omdlenia, osoba doznająca PTSD unika rozmów na temat wydarzeń, miejsc i osób związanych z traumatycznym doświadczeniem;
- zaburzenia depresyjne przejawiające się obniżonym nastrojem, emocjonalnym otępieniem, brakiem chęci do działania, niską samooceną, negatywnym myśleniem o sobie jak i o przyszłości;
- zaburzenia lękowe czyli odczuwanie lęku przed podjęciem działania, przed krytyką czy przed odrzuceniem;
- uzależnienia, będące ucieczką dla ofiary od bólu fizycznego i psychicznego (np. uzależnienie od alkoholu, narkotyków czy leków)

- wiktylizacja czyli przyjęcie tożsamości ofiary - ofiara w wyniku doznawanej przemocy oraz podejmowania nieskutecznych prób obrony siebie jak i nieumiejętnych prób pomocy z zewnątrz, nabiera przekonania, że zasługuje na takie zachowanie.

Przemoc jest przestępstwem ściganym z urzędu, co oznacza, że organy ścigania są zobowiązane do wszczęcia postępowania, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że doszło do przestępstwa. Do wszczęcia postępowania nie jest zatem wymagana skarga osoby pokrzywdzonej. Zgodnie z art 207 Kodeksu Karnego „kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5”. Kodeks przewiduje większe wymiary kary w przypadkach gdy: znęcanie dotyka osoby nieporadnej ze względu na wiek, stan psychiczny bądź fizyczny, jeśli występuje szczególne okrucieństwo bądź kiedy następstwem czynu zabronionego jest targnięcie się na własne życie pokrzywdzonego.

3. Podstawy prawne

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Skoczów na lata 2021 – 2027 będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. 2009, Nr 114 poz. 946),
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późniejszymi zmianami),
3. Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późniejszymi zmianami),
4. Ustawa z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późniejszymi zmianami),
5. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 713, z późniejszymi zmianami)
6. Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późniejszymi zmianami),
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 Nr 209 poz. 1245),
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1444, z późniejszymi zmianami),

9. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późniejszymi zmianami).

4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Skoczów

4.1. Charakterystyka miasta Skoczów

Gmina Skoczów znajduje się w centralnej części powiatu cieszyńskiego. Na terenie gminy krzyżują się dwie ważne trasy - droga z Katowic do Ustronia i dalej Wisły i Istebnej (popularna wiślanka) oraz droga S1 łącząca przygraniczny Cieszyn z miastem Bielsko-Biała. Skoczów leży w bliskim sąsiedztwie Beskidu Śląskiego. Gmina składa się z miasta Skoczowa oraz dziesięciu sołectw: Bładnice (z podziałem na Bładnice Dolne i Bładnice Górne), Harbutowice, Kiczyce, Kowale, Międzywieć, Ochaby (z podziałem na Ochaby Małe i Ochaby Wielkie), Pierściec, Pogórze, Wilamowice i Wislica. Liczba mieszkańców Gminy Skoczów wynosi 25.496, w tym: mieszkańcy miasta - 13.163 oraz mieszkańcy sołectw - 12.333 (dane z Rejestru PESEL na dzień 01.12.2020).

4.2. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Skoczów na przestrzeni lat 2017-2020

Skala zjawiska przemocy w rodzinie jest trudna do oszacowania, ponieważ nie wszystkie akty przemocy są zgłaszane, jest to nadal temat wstydlivy, zwłaszcza dla ofiary. Poniższe dane odzwierciedlają ujawnione przypadki przemocy, gdzie doszło do interwencji policji, bądź ofiary same zgłosiły się do instytucji z prośbą o pomoc.

Institucje wszczynające procedurę „Niebieskiej Karty” (formularz Niebieska Karta - A)	2017	2018	2019	2020
Ośrodek Pomocy Społecznej	10	23	25	15
Policja	27	26	26	27
Oświata	4	5	2	2

Służba zdrowia	3	4	0	0
RAZEM:	44	58	53	44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Skoczowie

Formularz „Niebieska Karta – A” wypełniany jest w sytuacji stwierdzenia lub podejrzenia występowania przemocy w rodzinie. Z powyższych danych wynika, że na przestrzeni lat 2017 – 2020 (I połowa) do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Skoczowie wpłynęło ogółem 180 formularzy „Niebieskich Kart – A”. Najwięcej procedur wszczęła Policja (94), wynika to z tego, iż policjanci najczęściej otrzymują zgłoszenia o stosowaniu przemocy w rodzinie podczas interwencji czy przez osoby zgłaszające się z tym problemem na Komisariat Policji. W drugiej kolejności pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Skoczowie (67 „NK”), Oświata (12 „NK”) oraz Służba zdrowia (7 „NK”).

Poniżej przedstawiono liczbę osób dotkniętych przemocą.

		2017	2018	2019	2020
osoby doznające przemocy:	kobiety	76	69	68	61
	mężczyźni	4	12	12	14
	dzieci	24	35	27	61
w tym:	osoby starsze	5	5	4	21
	osoby niepełnosprawne	10	8	3	3
Liczba osób dotkniętych przemocą ogółem:		104	116	107	136

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Skoczowie

Zaprezentowane dane wskazują, że najczęściej ofiarami przemocy są kolejno kobiety, dzieci, najrzadziej mężczyźni. Liczba dzieci doświadczających przemocy to suma sytuacji, kiedy przemoc dotyka ich bezpośrednio i sytuacji, gdy są świadkami zachowań przemocowych. We wskazanych latach Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego zwróciła się do sądu – wydział rodzinny i nieletnich z prośbą o sprawdzenie sytuacji dzieci w rodzinie 102 razy. Odnotowano również przemoc wobec osób starszych czy niepełnosprawnych. Najczęściej przemoc występuje wraz z problemem uzależnienia od alkoholu czy problemem związanym z niskimi dochodami rodziny. W latach 2017-2020 (I połowa) liczba osób stosujących przemoc w rodzinie uzależnionych od alkoholu wyniosła 198, zaś osób uzależnionych

od środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków – 30. Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał pomoc finansową z powodu występowania przemocy w rodzinie zgodnie z art. 7 pkt 7 Ustawy z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876) 16 razy w 2017r., 18 razy w 2018r., 7 razy w 2019 r. oraz 48 razy w 2020r.

Najczęściej stosowaną formą przemocy, która wskazana była w procedurach prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny w latach 2017-2020 (I połowa) jest przemoc psychiczna, następnie fizyczna, miał miejsce również jeden przypadek przemocy związanej z zaniedbaniem.

4.3. Analiza badań własnych

Na terenie Gminy Skoczów w październiku 2020r. przeprowadzone zostały badania ankietowe związane z opracowywaniem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, poniżej przedstawiono wyniki tychże badań w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

W badaniach skierowanych dla dorosłych wzięło udział 90 osób – kobiet i mężczyzn, którzy ukończyli 18 lat, wybranych metodą doboru losowego. Dorośli ankietowani zostali poproszeni o ustosunkowanie się do stwierdzenia: „*Problem przemocy domowej jest sztucznie wyolbrzymiany. Klótnie i rękoczynny zdarzają się powszechnie w wielu domach i nie ma powodu z tego robić problemu*”. 82% badanych nie zgodziło się z powyższym stwierdzeniem, co pokazuje, że problem przemocy nie jest lekceważony. Mimo zdecydowanej większości prawidłowych odpowiedzi niepokojące jest to, że 12 % respondentów nie wiedziało jak odnieść się do tego zagadnienia, a aż 6% zgodziło się z nim. Świadczy to o tym, że należy nieustannie podnosić poziom wiedzy w zakresie zjawiska przemocy.

Mieszkańców zapytano również jak procentowo według ich opinii rysuje się skala zjawiska występowania przemocy w rodzinie. 41% badanych uważa, że przemoc występuje w przedziale 21% do 50% polskich rodzin.

Przyjrano się również skali przemocy postrzeganej przez młodzież, przeprowadzając badania ankietowe wśród uczniów – chłopców i dziewcząt, szkół miasta i gminy Skoczów, w trzech grupach wiekowych: pierwsza – VI klasy szkoły podstawowej, 90 osób 12/13 lat, druga – VII klasy szkoły podstawowej, 95 osób 13/14 lat, trzecia – II klasy szkoły ponadpodstawowej, 84 osoby 16/17 lat.. Poniżej przedstawiono tabelkę z zachowaniami, jakich młodzież doświadczyła ze strony rodziców.

poniżanie	20%
wyzwiska	15%

popychanie i szarpanie	10%
wyśmiewanie	9%
groźby	8%
policzkowanie	8%
zaniedbywanie	7%
bicie	4%
szantażowanie pieniędzmi	3%
żadne	55%

Powyższe dane pokazują, że dzieci są narażone na różnego rodzaju akty przemocy ze strony rodziców. Najczęściej doświadczają przemocy psychicznej, ale często występuje również przemoc fizyczna.

5. Analiza SWOT

Przedstawiona skala zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Skoczów oraz potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, umożliwiły stworzenie analizy SWOT, przedstawiającej mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie.

MOCNE STRONY	SLABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 - działalność Zespołu Interdyscyplinarnego - działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - działalność Punktu Konsultacyjnego - specjalistyczna kadra działająca w zakresie przeciwdziałania przemocy - gotowość do współpracy służb i instytucji oraz organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> - brak grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą - trudności w odseparowaniu sprawców przemocy od ofiar - niewystarczające środki finansowe - ukrywana przemoc domowa - słaba współpraca rodzin i osób dotkniętych problemem przemocy - bierność osób będących świadkami przemocy

<ul style="list-style-type: none"> - poparcie działań i współpraca z samorządem gminy - otwartość oraz chęć współpracy specjalistów - zwiększająca się liczba zgłoszeń dotyczących przemocy w rodzinie w wyniku wzrostu świadomości społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> - niska świadomość społeczna dotycząca zjawiska przemocy - mity i stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Skoczów na lata 2021-2027 - rozwój systemu informacji z zakresu profilaktyki i wsparcia rodzin borykających się z problemem przemocy - oferty szkoleniowe dla kadr instytucji i służb z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - rozwinięcie systemu współpracy pomiędzy instytucjami - przepisy prawne 	<ul style="list-style-type: none"> - obecny system prawny - brak motywacji ekonomicznej dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego - problemy uzależnienia od alkoholu w rodzinach - zła sytuacja materialna rodzin - negatywne wzorce zachowań społecznych - bezradność osób doznających przemocy - obawa ofiar przemocy związana z opinią społeczną - bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - uzależnienie od pomocy instytucjonalnej - brak konsekwentnych procedur dotyczących sprawców przemocy - brak systematycznej superwizji „pomagaczy”, co skutkować może wypaleniem zawodowym bądź udzielaniem „nieefektywnej” pomocy

6. Cele, działania, sposoby, termin i wskaźniki realizacji

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie na terenie Gminy Skoczów oraz tworzenie i optymalizacja funkcjonowania zintegrowanego systemu pomocy rodzinie borykającej się z problemem przemocy domowej. Główny cel osiągnąć będzie przez realizację celów szczegółowych, przedstawionych w poniższej tabeli.

Nr działania	Działanie	Sposoby realizacji	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji
Cel szczegółowy nr 1: Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy				
1.1	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Skoczów	Analiza danych statystycznych posiadanych przez Zespół Interdyscyplinarny	2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wszczętych procedur „NK” - liczba powołanych grup roboczych - coroczne sprawozdania
1.2	Podniesienie poziomu świadomości oraz wiedzy mieszkańców gminy na temat zjawiska problemu przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowywanie materiałów informacyjnych (ulotek, plakatów) i umieszczanie ich w miejscach ogólnodostępnych - przygotowywanie informacji i umieszczanie ich na stronie OPS-u - zamieszczanie informacji i artykułów w prasie lokalnej (Wieści Skoczowskie) i lokalnych serwisach (ox.pl), a także w mediach społecznościowych (facebook: Skocz do Skoczowa) - zakup publikacji do biblioteki publicznej z zakresu problematyki przemocy w rodzinie - współpraca z parafiami działającymi na terenie Gminy Skoczów w celu wprowadzenia treści 	2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> - liczba materiałów informacyjnych - liczba artykułów prasowych - liczba zakupionych publikacji

		dotyczących przemocy w rodzinie w zakres programu nauk przedmałżeńskich		
1.3	Edukacja w celu wzmocnienia wychowawczych i opiekuńczych kompetencji rodziców	- prowadzenie prelekcji dla rodziców - zamieszczanie artykułów w prasie lokalnej - praca socjalna - udzielanie indywidualnych porad, konsultacji	2021-2027	- liczba prelekcji - liczba artykułów - liczba udzielonych porad, konsultacji
1.4	Prowadzenie działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy, radzenia sobie ze stresem i agresją	- organizacja pogadarek, warsztatów - konkursy plastyczne związane z tematyką przemocy	2021-2027	- liczba pogadarek, warsztatów - liczba zorganizowanych konkursów
1.5	Integracja rodzin	- wspieranie przedsięwzięć umożliwiających rodzinie wspólne spędzanie wolnego czasu - promowanie wartości rodzinnych i wychowywania bez przemocy poprzez imprezy masowe i sportowe	2021-2027	- liczba przedsięwzięć - liczba zorganizowanych imprez
Cel szczegółowy na 2: Maksymalizacja działań mających na celu pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie				
2.1	Rozwijanie istniejących podmiotów udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy	- kontynuowanie działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - Kontynuowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2021-2027	- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego - liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego

		- Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy		- liczba porad udzielonych w ramach Punktu Konsultacyjnego
2.2	Rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w środowisku lokalnym	- przygotowywanie materiałów informacyjnych (ulotek, plakatów) i umieszczanie ich w miejscach ogólnodostępnych - przygotowywanie informacji i umieszczanie ich na stronie OPS-u oraz aktualizacja tychże danych	2021-2027	- liczba dystrybuowanych ulotek/plakatów
2.3	Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą oraz świadkom przemocy	- wszczynanie i realizacja procedur „Niebieskiej Karty„ - informowanie o możliwościach uzyskania pomocy - udzielanie pomocy finansowej, prawnej oraz psychologicznej - praca socjalna - zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w związku z przemocą w rodzinie w trybie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218, ze zm.) - udzielanie bezpiecznego schronienia osobom dorosłym lub rodzinom dotkniętym przemocą	2021-2027	- liczba prowadzonych procedur - liczba osób, którym udzielono pomocy - liczba dzieci odebranych z rodziny w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą - liczba osób/rodzin, którym udzielono pomocy w formie bezpiecznego schronienia

		(we współpracy z Powiatowym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie) - podejmowanie działań na rzecz otrzymania przez osoby doznające przemocy w rodzinie mieszkań socjalnych poza kolejnością		
2.4	Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych problemem przemocy	- systematyczne wizyty w środowisku zobowiązanych do tego służb tj. pracownika socjalnego oraz dzielnicowego	2021-2027	- liczba sporządzonych adnotacji urzędowych z odbytych wizyt
Cel szczegółowy nr 3 : Podejmowanie działań wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc				
3.1	Rozpowszechnianie informacji o konsekwencjach stosowania przemocy	- przygotowywanie i udostępnianie materiałów informacyjnych	2021-2027	- liczba przygotowanych i udostępnionych materiałów
3.2	Upowszechnianie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe	- rozpowszechnianie informatorów o instytucjach rządowych i samorządowych, podmiotach oraz organizacjach pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne	2021-2027	- liczba wydanych informatorów
3.3	Interweniowanie oraz reagowanie na stosowanie przemocy w rodzinie	- stosowanie procedury „Niebieska Karta” - informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy oraz o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii jak i udziału w programach	2021-2027	- liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”

		<p>korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> - zgłaszanie osób podejrzewanych o stosowanie przemy w rodzinie i nadużywających alkoholu na leczenie odwykowe - kierowanie do sądu wniosku o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemy w rodzinie i nadużywających alkoholu - udzielanie pomocy terapeutycznej osobom podejrzewanym o stosowanie przemy w rodzinie i nadużywającym alkoholu 		<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe - liczba osób, wobec których skierowano wnioski do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu - liczba osób, którym udzielono pomocy terapeutycznej
Cel szczegółowy nr 4: Podnoszenie poziomu kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie				
4.1	Podnoszenie kwalifikacji i rozwijanie umiejętności osób realizujących działania na rzecz osób uwikłanych w przemoc	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja i udział w szkoleniach i konferencjach 	2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkoleń - liczba uczestników szkoleń
4.2	Udoskonalanie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - systematyczne spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego - wspólny udział w szkoleniach przedstawicieli różnych instytucji 	2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> - liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego

				- liczba podmiotów uczestniczących w szkoleniach
--	--	--	--	--

7. Realizacja programu

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Skoczów zaprojektowana została na lata 2021-2027. Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców gminy, zaś w szczególności do:

- osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- osób stosujących przemoc wobec najbliższych,
- świadków przemocy w rodzinie,
- przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami borykającymi się z problemem przemocy,
- społeczności lokalnej.

Wyłącznie ścisła współpraca poszczególnych służb i instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie umożliwi realizowanie Programu. Poszczególne działania będą realizowane przez:

1. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Skoczowie;
3. Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skoczowie;
4. Komisariat Policji w Skoczowie;
5. Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skoczowie;
6. Jednostki systemu oświaty;
7. Placówki Opieki Zdrowotnej;
8. Zespół Kuratorskiej Służby Zawodowej w Cieszynie;
9. Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Cieszynie;
10. Powiatowy Centrum Pomocy Rodzinie w Cieszynie.

Środki finansowe na realizację działań określonych w niniejszym Programie pochodzić będą z budżetu Gminy oraz ze środków będących w dyspozycji organizacji pozarządowych i innych podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz rodziny.

Monitorowanie Programu będzie prowadził Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w oparciu o sprawozdawczość. Informacje uzyskane w trakcie procesu monitoringu pozwolą na ocenę czy i w jakim zakresie Program wymaga aktualizacji, przeformułowania bądź zmiany celów szczegółowych.

8. Podsumowanie

Zjawisko przemocy występuje w każdym kraju i w każdej społeczności, jest ono głównym problemem przestrzegania praw człowieka. Niestety w dalszym ciągu wiele osób doświadczających przemocy zaprzecza temu, kierując się poczuciem wstydu, bezradności, nieufności, a także w obawie o swoje zdrowie czy nawet życie. Takie postawy przekładają się na fakt, że skala zjawiska przemocy w rodzinie jest znacznie większa niż odnotowują to przeprowadzane badania i prowadzone statystyki. Przemoc wymaga stanowczego przeciwstawiania się jej, bez tego będzie się rozwijała i wzmacniała. Każdy człowiek ma prawo żyć godnie. Prawo ofiary do poczucia bezpieczeństwa jest priorytetem w gminnej polityce społecznej za pośrednictwem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Skoczów na lata 2021-2027. Rodzina jest dla człowieka podstawowym środowiskiem, to w nim się rozwija, uczy się jak żyć oraz funkcjonować w społeczeństwie, w konsekwencji, dorastając najczęściej powiela on wyuczone role, stosuje podobne metody wychowawcze, jakich sam doświadczał. Dlatego właśnie tak ważne jest podejmowanie działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy, koniecznym jest wspieranie przedsięwzięć zmierzających do podnoszenia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Skoczów ma na celu zrealizowanie głównego założenia, jakim jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie na terenie gminy, poprzez osiągnięcie wytyczonych celów szczegółowych. Przeprowadzenie realizacji celów zawartych w Programie umożliwi współpraca jednostek oraz podmiotów działających na rzecz osób i rodzin doznających przemocy w rodzinie.

Powyższy Program nie stanowi dokumentu zamkniętego, w zależności od pojawiających się nowych potrzeb oraz możliwości, może on podlegać modyfikacjom.

Z. p. BURMISTRZA

Andrzej Babnicki
Z-ca Burmistrza